

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

DN-WAN.055.22.2025.MK

Warszawa, 29 lipca 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na interpelację nr 10827

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na interpelację Posłanek na Sejm RP – Pani Elżbiety Gapińskiej, Pani Zofii Czernow, Pani Małgorzaty Janyski oraz Pani Krystyny Sibińskiej w sprawie doktorantów czwartego roku.

Szanowne Panie Posłanki,

w odpowiedzi na interpelację pragnę przekazać, że jednym z elementów reformy systemu szkolnictwa wyższego i nauki było wprowadzenie, w miejsce studiów doktoranckich, szkół doktorskich. Rozpoczęły one działalność z dniem 1 października 2019 r. – w oparciu o regulacje ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą PSWN”.

Odpowiadając na zapytanie, które jest treścią interpelacji pragnę nadmienić, że Ministerstwo nie planuje przedłużenia dofinansowania kształcenia w szkołach doktorskich o kolejne okresy. Niemniej z pełnym zrozumieniem i empatią przyjęte zostały przez Ministerstwo trudności środowiska doktorantów związane najpierw z pandemią Covid-19 oraz późniejszym wybuchem pełnoskalowej wojny na Ukrainie. W związku z tym proszę przyjąć informacje o konkretnych działaniach resortu mających na celu pomoc dla doktorantów dotkniętych wymienionymi wcześniej wydarzeniami.

Ze względu na sytuację związaną z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, podjęto wiele działań mających na celu zapobieżenie negatywnym skutkom związanym z pandemicznymi ograniczeniami. Przede wszystkim wydano Komunikat kierowany do podmiotów prowadzących szkoły doktorskie w sprawie możliwości przedłużenia terminu złożenia rozprawy doktorskiej w związku z sytuacją pandemiczną. Ministerstwo poinformowało w nim, że istnieje możliwość uwzględnienia okoliczności związanych

z pandemią przy rozpatrywaniu umotywowanych wniosków doktorantów o przedłużenie terminu złożenia rozprawy doktorskiej, także w przypadku, gdy w treści regulaminu szkoły doktorskiej nie zawarto bezpośredniego odniesienia do sytuacji związanej z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2.

Natomiast w odniesieniu do problemu wojny na Ukrainie proszę przyjąć informacje o tym, iż Ministerstwo wprowadziło szereg rozwiązań mających na celu ułatwienie funkcjonowania szkół doktorskich, w szczególności w kontekście kształcenia obywateli Ukrainy – będących doktorantami w tego typu placówkach w Polsce. Najważniejszym posunięciem resortu było umożliwienie podmiotom prowadzącym szkoły doktorskie dokonanie zmian w zasadach rekrutacji do szkół doktorskich oraz w programach kształcenia określonych dla kształcenia rozpoczętego w 2021 r. i dla kształcenia rozpoczynającego się w 2022 r., z pominięciem 5-miesięcznego terminu ich udostępnienia przed rozpoczęciem rekrutacji.

W odniesieniu do problemu inflacji, pragniemy nadmienić, iż jest to proces niezależny od działań Ministerstwa, aczkolwiek jako resort odpowiedzialny za kształcenie młodych kadr naukowych stale próbujemy wychodzić naprzeciw problemom środowiska doktoranckiego, w tym przede wszystkim problem natury materialnej.

Co niezwykle istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa socjalnego doktoranci na mocy ustawy PSWN podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu) w okresie otrzymywania stypendium doktoranckiego. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne doktorantów stanowi kwota otrzymywanego stypendium doktoranckiego. W kontekście ubezpieczenia zdrowotnego wyjaśniam, że doktoranci, także ci, którzy nie pobierają stypendium doktoranckiego, podlegają temu ubezpieczeniu. Wyjątkiem są doktoranci, którzy mają inny tytuł do tego ubezpieczenia albo są zgłoszeni do ubezpieczenia zdrowotnego jako członkowie rodziny. Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego powstaje z dniem złożenia oświadczenia o niepodleganiu obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, nie wcześniej jednak niż z dniem rozpoczęcia pierwszego semestru kształcenia, a wygasa z dniem ukończenia kształcenia w szkole doktorskiej albo skreślenia z listy doktorantów.

W kontekście mimowolnego wydłużenia okresu kształcenia doktorantów warto natomiast wskazać na to, że ustawa PSWN zabezpiecza interesy doktoranta w przypadku zaprzestania kształcenia w szkole doktorskiej (zapewnienie przeniesienia do innej szkoły albo pokrycie kosztów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora). Ustawa PSWN przewiduje także uprawnienia pracownicze – przerwy wypoczynkowe i zaliczenie okresu kształcenia do stażu pracy. Zagwarantowano ustawowo prawo do zawieszenia kształcenia na okres odpowiadający czasowi trwania urlopu macierzyńskiego, ojcowskiego lub rodzicielskiego, w trakcie którego doktorantowi nadal przysługuje stypendium doktoranckie. A okresu wypłaty w takim przypadku nie wlicza się do łącznego 4 letniego okresu pobierania stypendium.

Ministerstwo pozostaje w stałym kontakcie ze środowiskiem doktorantów. Wszystkie sygnały napływające do resortu podlegają szczegółowej analizie oraz sukcesywnej realizacji.

Warto podkreślić bardzo efektywną współpracę z Krajową Reprezentacją Doktorantów – organem będącym głównym głosem doktorantów w szerokokorozumianym środowisku akademickim. To dzięki tej współpracy udało się podjąć szereg działań mających na celu poprawę sytuacji materialnej oraz dobrostanu środowiska doktorantów. Do tego typu działań należało m.in. zniesienie od 1 października 2023 r. zakazu zatrudnienia doktoranta jako nauczycieli akademickich lub pracowników naukowych. Zmiana została wprowadzona ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1672, z późn. zm.). Jest to istotny zabieg w kontekście możliwości dodatkowego zabezpieczenia sytuacji materialnej doktorantów. Ponadto doktoranci kształcący się w szkołach doktorskich mają prawo do korzystania przez okres kształcenia (4 lata) z preferencyjnego kredytu studenckiego z dopłatami do oprocentowania z budżetu państwa oraz korzystnymi warunkami zaciągania kredytu oraz jego spłaty. Jednocześnie została zachowana także możliwość ubiegania się doktoranta o środki z programów grantowych, a także z programów stypendialnych oferowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne i prawne. Doktoranci mają również prawo ubiegania się o stypendium ministra dla wybitnych młodych naukowców. Te możliwości, jak stale pokazuje praktyka są skutecznym wsparciem dla młodych badaczy.

Istotnym wyrazem zrozumienia wpływu czynników zewnętrznych na prowadzenie badań naukowych przez doktorantów było wprowadzenie zasady stanowiącej, iż doktoranci, w stosunku do których zostałaby podjęta decyzja o przedłużeniu terminu złożenia rozprawy doktorskiej, byłiby nadal wliczani do składnika doktoranckiego subwencji. Podmioty prowadzące szkoły doktorskie – w zależności od własnej sytuacji finansowej – mogłyby więc przyznać tej grupie doktorantów, którzy przekroczyli łączny okres 4 lat otrzymywania stypendium doktoranckiego w szkołach doktorskich, środki na przygotowanie rozprawy doktorskiej, niebędące stypendium doktoranckim. Biorąc pod uwagę, choćby problem wojny za naszą wschodnią granicą jest to rozwiązanie niezwykle pożyteczne, zarówno dla doktorantów, jak i podmiotów prowadzących szkoły doktorskie.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Karolina Ziolo-Pużuk
Sekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/

Do wiadomości:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.